

یادداشت

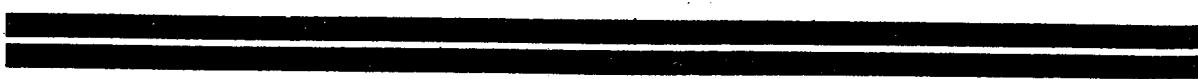
باعث می شود تا کارکردهای سازماندهی منابع در کتابخانه ها دچار تغییرات اساسی شود. بدین معنا که کتابداران از فرآیند وقتگیر و هزینه بر فهرست نویسی اعم از دستی و ماشینی رهایی یافته و فرصت بیشتری برای ارائه خدمات اطلاع رسانی، مرجع و مشاوره در اختیار خواهند داشت. این امر به ویژه در کتابخانه های عمومی و دانشگاهی تأثیر بسزایی خواهد داشت و باعث می شود تا کاربران این نوع کتابخانه ها بتوانند از خدمات گسترده تری بهره مند شود.

- یکدست شدن فایل های دستی و ماشینی کتابخانه ها در سراسر کشور، بدین معنا که از تعداد فهرست هایی که بعضًا به صورت اشتباه و غیراستاندارد و سلیقه ای تهیه می شد کاسته می شود و راه برای تهیه فهرستگان ملی هموار می گردد.

- از جنبه اقتصادی فهرست نویسی پیش از انتشار باعث می شود تا هزینه هایی که صرف مراحل مختلف فهرست نویسی می شود (اعم از هزینه های پرسنلی، ابزارها و

یکی از مهم ترین استانداردهای انتشار کتاب در سراسر جهان فهرست نویسی پیش از انتشار (F.P.I.A) یا سی. آی. پی (C.I.P) است که می تواند تأثیرات مهمی بر فرآیند کار کتابخانه ها و کتابداری داشته باشد. به مفهوم ساده، فهرست نویسی پیش از انتشار عبارت است از ارائه عناصر کلیدی فهرست نویسی یک کتاب در پشت صفحه عنوان قبل از چاپ کتاب در تراژ نهایی. بدین ترتیب تمامی نسخ منتشر شده از یک کتاب از قبل فهرست نویسی شده اند. با اعمال چنین استانداردی تحولاتی عمیق در کارکردهای کتابخانه و فرآیندهای آموزش کتابداری و اطلاع رسانی صورت می گیرد که مهم ترین آنها عبارتند از:

- با اجباری شدن چنین استانداردی تمامی کتابهای منتشر شده در سراسر کشور اعم از آنکه توسط ناشران خصوصی یا دولتی منتشر شده باشند در یک نهاد مادر یعنی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران فهرست نویسی می شوند. این امر

اسلامی و کتابخانه ملی اجرا می شود لازم است تا این روند و تغییر توسط کتابداران به طور جدی مدنظر قرار گیرد. از ابتدای اجباری شدن این قانون تا اواخر بهار سال ۱۳۷۸ بیش از ۱۰۰۰۰ عنوان کتاب توسط کتابخانه ملی و با همکاری دیبرخانه هیأت امنای کتابخانه های عمومی، کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، پژوهشگاه علوم انسانی، کتابخانه سازمان انرژی اتمی و فهرست نویسان مورد تأیید در مراکز استانها انجام شده است.

با احتساب اینکه سالانه بیش از ۱۵ تا ۲۰ هزار عنوان کتاب در سراسر کشور منتشر می شود پیش بینی می شود ظرف چند سال آینده کتابخانه ها بتوانند از فرآیند وقتگیر و شاق فهرست نویسی راهیں یافته و توجه بیشتری به خدمات عمومی کتابخانه ها به ویژه کتابخانه های عمومی داشته باشند. به امید آن روزا

هزینه های سربار) کاهش یابد. برآورد می شود که چنین روندی باعث کاهش هزینه های کتابخانه های کشور در سطح میلیارد ریالی شود. این روند هم چنین باعث می شود تا بساط سوداگران کتابداری نیز برچیده شود.

- تسریع در انتشار کتابشناسی ملی اعم از چاپی و بر روی سی دی رام این روند باعث می شود تا اطلاعات کتابشناسی در سطح ملی به موقع در اختیار محققان و کتابداران قرار گیرد.

- تغییر در نظام آموزش کتابداری، با کاهش زمان و هزینه ای که صرف آموزش روندهای سازماندهی منابع می شود می توان دروس جدید و منطبق با شرایط جدید را در مقاطع مختلف کتابداری و اطلاع رسانی ارائه کرد.

- تسریع در ارائه خدمات کتابخانه که خود باعث می شود تا فرآیند اطلاع رسانی علمی و فرهنگی در سطح ملی بهبود یابد.

با توجه به اینکه از تاریخ ۱۳۷۷/۷/۱ فهرست نویسی پیش از انتشار به صورت اجباری توسط وزارت فرهنگ و ارشاد

علی مزینانی